

Dorota Górna

Zawady, gm. Zbuczyn, woj. siedleckie. Stanowisko IV

Informator Archeologiczny : badania 14, 181-182

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

na naturalnym cyplu wału wydmowego i umocniono dwiema fosami. Przy budowie fos w bardzo poważnym stopniu wykorzystano naturalne zagłębienia między wydmami, stale wypełnione wodą, tzw. "misy wywiania".

Obiekt jest dobrze zachowany, porośnięty rzadkim starodrzewem. Majdan grodziska jest owalny o rozmiarach 40 x 50 m. Wysokość zboczy dochodzi miejscami do około 5 m. Od stron północnej i zachodniej występują dwie fosy, wypełnione wodą, o szerokości 3-5 m, oddzielone od siebie wałem wydmowym.

Wykop sondażowy 2,5 x 15 m założono w północno-wschodniej części grodziska i objęto nim fragment majdanu oraz partię krawędzi i skłonu w kierunku fosy północnej. Dla ułatwienia eksploracji wykop podzielono na trzy odcinki /2,5 x 5 m/ oznaczając je jako a, b, c. Warstwa kulturowa wystąpiła na głębokości około 0,25 m pod glebą leśną barwy prawie jednolicie ciemnobrunatnej. Jej miąższość dochodzi do 0,20 m, miejscami do 0,30 m. Pod nią wystąpił już jako całe piasek wydmy jednolitej, żółtej barwy.

Wykop a /środkowa część majdanu/ natrafiono tu na ślady spalenizny, węgla drzewnych i polepy z odciskami po konstrukcjach drewnianych. Nie stwierdzono obecności obiektów nieruchomych.

Wykop b /pod krawędzią grodziska/ - odkryto pozostałości pieca kopułowego o średnicy około 2 m. Był to piec zbudowany z gliny na szkielecie drewnianym. Zachowała się po nim masa polepy, wypalanej na jednolity czerwono-brunatny kolor. W bryłach widoczne są liczne odciski bierwion, drani i prętów, będących śladami po drewnianej konstrukcji pieca. Występują także ślady węgla drzewnych oraz spalone konstrukcje drewniane po przypuszczalnej obudowie obiektu.

Wykop c /na krawędzi grodziska/ - odkryto ślady po prawdopodobnych umocnieniach grodu. Składały się na nie spalone belki i drani, ułożone poziomo, stanowiące pas zwęglonych konstrukcji o szerokości około 5 m. Na samym skłonie ujawnił się ślad po dużym słupie.

Ruchomy materiał zabytkowy, to obok wspomnianych już mas polepy, spalonego drewna, nieliczne fragmenty ceramiki. Składają się na nie ułamki wylewów i brzuśców naczyń zdobionych regularnym ornamentem pasmowo-bruzdowym. Znalaziono także żelazny nóż i takiż skobel. Zabytki pozwalają datować grodzisko na XIII wiek.

Na podstawie wyników badań należy uznać, iż gród "Zamczysko" funkcjonował w XIII wieku jako obiekt obronny dla ufortyfikowania którego w dużym stopniu wykorzystano wyjątkowo dogodnie warunki naturalne /wały wydmy "misy wywiania"/.

ZAWADY, gm. Zbuczyn
woj. siedleckie
Stanowisko IV

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania ratownicze prowadziła mgr Dorota Górna. Finansował WKZ w Siedlcach. Drugi sezon badań. Cmentarzysko /XI-XVII w./.

Na terenie starej żwirowni, w 1978 r. zlokalizowano cmentarzysko szkieletowe. Przy wybieraniu żwiru zniszczono kilka grobów szkieletowych. Dwa wykopy sondażowe - o łącznej powierzchni około 34 m² - założono na południowym skraju żwirowni, wzdłuż wybierzyska. Ogółem odsłonięto 21 pochówków szkieletowych - w tym 5 dziecięcych. Większość pochówków była orientowana na osi W-E. Groby osobników dorosłych - o czytelnym zarysie wkopów grobowych - z reguły zawierały dość dobrze zachowaną trumnę kształtu trapezu o wymiarach 170 x 40 x 30 cm, zwężającą się w kierunku stóp pochowanego osobnika. Groby te wkopane były do głębokości 120 cm od powierzchni ziemi. Pochówki dziecięce nie zawierały trumien, nie zaobserwowano również śladów wkopów grobowych, jak również były znacznie płycej wkopane - około 60 cm od powierzchni. Odsłonięte pochówki nie miały żadnego wyposażenia poza jednym wypadkiem grobu nr 17, w którym na wysokości miednicy osobnika znaleziono trzy, zaśniedziałe, zlepione monетки /boratynki ?/.

Większość materiału zabytkowego /ceramikę/ odsłonięto w warstwie ornej. Pośród ceramiki wystąpiły fragmenty naczyń wczesnośredniowiecznych, średniowiecznych i nowożytnych oraz pochodzących z okresu rzymskiego /prawdopodobnie istniało tu osadnictwo starożytne/.

Część centralna cmentarzyska została całkowicie zniszczona przez żwirownię - według informacji pracowników - najwięcej grobów wystąpiło w odległości około 40-50 m na północ od tegorocznych wykopów. Ze względu na postępujące zniszczenie terenu należałoby objąć badaniami część południową stanowiska oraz założyć sondáže na wschodnim i zachodnim skraju żwirowni.

ŻARNOWIEC, gm. Krokowa
woj. gdańskie
Stanowisko 1

PP Pracownie Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział w Gdańsku

Badania prowadziła mgr Iwona Wolanin-Szułdrzyńska. Finansował Zespół Elektrociepłowni "Wybrzeże". Pierwszy sezon badań, Grodzisko wczesnośredniowieczne,

Stanowisko położone jest na krawędzi Kępy Żarnowieckiej ograniczającej od wschodu rynnę jeziora Żarnowieckiego. Grodzisko usytuowano na najwyższym wyniesieniu terenowym /100,2 m. p. m./ tej okolicy. Jest ono izolowane z trzech stron, a połączone z wysoczyzną jedynie wąskim przesmykiem.

Gród założony został na planie nieregularnego owalu o wymiarach 105 x 60 m na osi SW-NE. Wały i fosa są dobrze zachowane. Wykopy założono na majdanie. Ogółem przebadano 225 m². Odkryto 13 obiektów, w tym: chaty naziemne, półziemianki, paleniska, dołki posłupowe oraz jamy.